

Farliga och ofarliga växter från A till Ö

Detta är en mycket tilltalande bok av Sven-Olov Strandhede, docent i systematisk botanik, om växterna i vår närhet, med tonvikten lagd på växter som på ett eller annat vis kan vara farliga för människan. I en inledande text finns en bra översikt av olika slag av överkänslighet, t.ex. allergier, problem med starkt doftande växter, om överkänslighetsreaktioner i huden och lite om toxiska reaktioner.

Efter denna inledning följer bokens uppslagsdel, en genomgång av växterna sorterade efter det svenska namnet. I denna matnyttiga del finns upplysningar om vilda växter, prydnadsväxter, snittblommor, frukt, grönsaker, virke, tekniska produkter från växtriket, ja till och med om växter man kan stöta på i hotellträdgårdarna på resan söderut. Till allt detta tillkommer också en mängd intressanta etnobotaniska upplysningar, som bara de motiverar ett inköp av boken. Uppslagsdelen är rikt illustrerad med både vackra och illustrativa färgfotografier som till största delen är tagna av författaren.

Boken är botaniskt mycket pålitlig men några felaktigheter kan förtjäna att påpekas. Bilden på sid. 132 föreställer inte lakritsrot *Glycyrrhiza glabra* utan romersk lakritsrot *G. echinata*, som känns igen på att de borsthåriga frukterna är samlade i täta huvuden. ”Julenen” som nämns ett par gånger under namnet *Chamaecyparis ellwoodii* är en sort av ädelcypress *C. lawsoniana* ’Ellwoodii’. Under uppslagsordet KROTON (*Codiaeum variegatum*) nämns att krotonolja framställs ur *C. tigilium*. Men den senare växten tillhör ett annat släkte, *Croton*. Denna hopblandning av det svenska namnet kroton och släktnamnet *Croton* är tyvärr inte ovanlig.

Under italienskt rör *Arundo donax* uppges att det kan utlösa kontaktdermatit när det används som byggnadsmaterial. Det är från *Arundo* vi får rören till träblåsinstrument och man kan inte låta bli att undra om denna användning kan ge upphov till kontaktdermatit. Om detta nämns dock inget i boken.

Uppgifterna i boken verkar överlag mycket pålitliga och aktuella men ibland är kanske farligheten något överdriven. Visst kan det vara möjligt att skada sig på hallontaggar, men, som också påpekas, allvarliga skador är dock sällsynta!

Men detta är småsaker. Låt oss istället glädjas åt att ha fått detta pålitliga och vackra uppslagsverk som borde finnas hos varje växtintresserad och naturligtvis också på varje vårdcentral.

För att illustrera bokens mångsidighet vill jag avsluta med att citera ett par uppslagsord:

BUXBOM: Hela växten är giftig. Växtsaften kan orsaka intensiv klåda. Försiktighet tillrådes därför då man tillsammans med barn binder kransar av buxbomblad, t.ex. inför luciafirandet. Kransarna kan ge sina bärare hudirritation. Flöjter och andra blåsinstrument tillverkade i buxbomträ kan vålla läpp- och munklåda. Sågsån av buxbom används som putsmedel av silversmeder men kan då ge upphov till astma.

TANDPETARSILJA: För personer med atopiska luftvägsproblem kan det vara av intresse att veta att allergipreparatet Lomudal utvecklats ur denna växt. Alltsedan antiken har denna art använts mot halsont och astma. Den svenska benämningen syftar på att de torra grenarna i blomflocken säljs på lokala marknader i arabländer och används som tandpetare. Växten hör hemma i torra trakter söder om Medelhavet.

★ SVENGUNNAR RYMAN

Farliga och ofarliga växter från A till Ö.
Sven-Olov Strandhede 2002. Boken är utgiven på Bilda Förlag. 288 sidor. ISBN 91-574-5908-8. Pris ca 370 kr.